מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מושגים מרכזיים בניתוח דמות, עלילה ולשון ציורית
- לזהות את המושגים בתוך יצירות שנלמדו
- לתרגל שימוש במושגים בכתיבה עיתונאית ויצירתית

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – בחרו את המושג הנכון

1. א – דמות שטוחה
2. ג – שיא
3. ב – תפנית
4. ד – מספר יודע־כול
5. ב – דימוי
6. ג – האנשה

חלק ב' – התאימו מושג להגדרה

1 – ה (דמות מורכבת עם סתירות פנימיות)
2 – א (פתיחת היצירה שמציגה דמויות ומקום)
3 – ד (פרט שחוזר כמה פעמים ומקבל משמעות עמוקה יותר)
4 – ג (השוואה בעזרת מילת כמו)
5 – ב (פער במידע שהקורא צריך להשלים)

חלק ג' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – דמות סטטית נשארת כפי שהייתה מתחילת היצירה ועד סופה
2. נכון – קונפליקט הוא התנגשות בין צדדים שמקדמת את הסיפור
3. לא נכון – זהו זמן הסיפור; זמן מסופר הוא משך האירועים בעולם היצירה
4. נכון – סוף פתוח אינו פותר את כל השאלות
5. לא נכון – זהו דימוי; במטפורה אין מילת השוואה

חלק ד' – השלימו את המושג החסר

1. אקספוזיציה
2. קונפליקט
3. סמל
4. ניגוד
5. מספר

חלק ה' – שאלו את הטקסט

1. תשובה אישית שמזהה את סוג הדמות ומביאה דוגמה קונקרטית מהיצירה
2. ציון רגע המתח המרבי ותיאור קצר שלו
3. זיהוי מוטיב חוזר והסבר קצר לשינוי במשמעות

חלק ו' – כתיבה עיתונאית

1. פתיח שמציג בבהירות את שני צדדי הקונפליקט בשפה עיתונאית, ללא חשיפת הפתרון

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הבדל בין דמות מורכבת לדמות עם תכונה אחת
- דוגמה הכוללת מטפורה בלי מילת השוואה ודימוי עם מילת השוואה
- הסבר לגבי השארת שאלות פתוחות לקורא

טיפים להפעלה:

- אפשר לקשר כל שאלה ליצירה אחת שנלמדה בכיתה כדי לחזק את ההבנה
- מומלץ לעבור על חלק המטח (match) בעל פה לפני העבודה העצמאית
- בחלק הפתוח כדאי לתת דוגמה קצרה מהלוח לפני הכתיבה העצמאית

דף תרגול: מילון מושגים ספרותיים

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד מילים חשובות שעוזרות להבין סיפורים ושירים. נתרגל אותן בשאלות קצרות.

מילון קטן:

דמות עגולה	דמות מורכבת עם כמה צדדים וסתירות
דמות שטוחה	דמות עם תכונה אחת שלא משתנה
קונפליקט	מאבק שמניע את העלילה
שיא	הרגע עם המתח הכי גדול בעלילה
תפנית	שינוי פתאומי שמשנה את מהלך העלילה
מטפורה	תיאור דבר כאילו הוא דבר אחר, בלי מילת כמו
דימוי	השוואה עם מילת כמו או דומה ל

1 חלק א' – בחרו את המושג הנכון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך קוראים לדמות עם תכונה אחת שלא משתנה?

א) דמות שטוחה ב) דמות דינמית ג) דמות עגולה ד) דמות סטטית

2. איך קוראים לרגע הכי מתוח בסיפור?

א) אקספוזיציה ב) תפנית ג) שיא ד) סוף פתוח

3. איך קוראים לשינוי פתאומי בסיפור?

א) קונפליקט ב) תפנית ג) שיא ד) חלל

4. איך קוראים למספר שיודע הכל?

א) נקודת מבט ב) מוטיב ג) מספר בגוף ראשון ד) מספר יודע־כול

5. איך קוראים להשוואה עם המילה כמו?

א) מטפורה ב) דימוי ג) האנשה ד) סמל

6. איך קוראים לנתינת תכונות אדם לחפץ או לטבע?

א) סמל ב) ניגוד ג) האנשה ד) מוטיב

2 חלק ב' – התאימו מושג להגדרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמות עגולה	___	**א.** פתיחת היצירה שמציגה דמויות ומקום
2. אקספוזיציה	___	**ב.** פער במידע שהקורא צריך להשלים
3. מוטיב	___	**ג.** השוואה בעזרת מילת כמו

4. דימוי	___	**ד.** פרט שחוזר כמה פעמים ומקבל משמעות עמוקה יותר
5. חלל	___	**ה.** דמות מורכבת עם סתירות פנימיות

3 חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דמות סטטית עוברת שינוי משמעותי במהלך היצירה	☐	☐
2	קונפליקט הוא מאבק שמניע את העלילה	☐	☐
3	זמן מסופר הוא כמה מקום האירועים תופסים בטקסט	☐	☐
4	סוף פתוח משאיר לקורא להחליט מה קרה או מה המשמעות	☐	☐
5	מטפורה משתמשת במילת השוואה כמו 'כמו'	☐	☐

4 חלק ד' – השלימו את המושג החסר

השלימו את המילה החסרה.

1. פתיחת היצירה שבה מכירים את הדמויות והמצב נקראת _____

2. מאבק בין דמות לחברה או בתוך נפשה נקרא _____

3. דבר מוחשי שמייצג רעיון מופשט גדול ממנו נקרא _____

4. העמדה של שני דברים מנוגדים כדי להבליט משמעות נקראת _____

5. הקול שמספר את הסיפור, שאינו הסופר עצמו, נקרא _____

5 חלק ה' – שאלו את הטקסט

ענו בקצרה.

1. בחרו דמות מתוך יצירה שלמדתם וקבעו אם היא עגולה או שטוחה. נמקו בעזרת דוגמה אחת מהטקסט.

2. מצאו רגע שבו העלילה מגיעה לשיא, ותארו מה קורה בו.

3. חפשו מוטיב שחוזר ביצירה שקראתם וכתבו איך המשמעות שלו משתנה בכל הופעה.

6 חלק ו' – כתיבה עיתונאית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פתיח קצר (3-4 משפטים) לכתבה עיתונאית שמציגה קונפליקט מתוך יצירה שלמדתם, בלי לחשוף את הסוף.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין דמות עגולה לדמות שטוחה?

תנו דוגמה למטפורה ולדימוי משיר או סיפור שלמדתם.

למה מחבר יכול לבחור להשאיר סוף פתוח?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀